Lausunto

14.9.2022

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Talousvaliokunta tiistai 20.9.2022 klo 10:00 / U 44/2022 vp / Asiantuntijalausunto

U 44/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista ja direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta

Euroopan komission 30.3.2022 antama ehdotus (COM(2022) 142 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista ja direktiivin 2009/125/EY (ekosuunnitteludirektiivi) kumoamisesta ja korvaamisesta uudella asetuksella kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista.

Uudella asetuksella ehdotetaan sääntelyä laajennettavaksi siten, että asetus koskisi tuotteita yleensä, ei ainoastaan energiaan liittyviä tuotteita. Tuote-käsitteen piiristä suljettaisiin kuitenkin pois ruoka, rehu, ihmisten ja eläinten lääkkeet, elävät kasvit, eläimet ja mikro-organismit, ihmisestä peräisin olevat tuotteet sekä kasvien ja eläinten tulevaan lisääntymiseen välittömästi liittyvät tuotteet.

Keskeiset huomiot

Kiertotalouden tuominen vahvemmin energiatehokkuuden rinnalle on kannatettava tavoite. Joidenkin laskelmien mukaan maapallon luonnonvarojen määrä ja saatavuus eivät nykyisellään riitä suunnitellun kaltaiseen energiauudistukseen ja vihreään siirtymään, joten myös luonnonvarojen riittävyyteen ja kestävään käyttöön on panostettava voimakkaasti. Tämä aloite luo myös pohjaa myöhemmille vihreän siirtymän kuluttaja-aloitteille, joissa voidaan muun muassa vahvistaa kuluttajien oikeuksia sekä mahdollisuuksia tuotteiden korjaamiseen. Kuluttajien kestävien valintojen pohjaksi on myös välttämätöntä, että tuotteiden ominaisuuksista on riittävästi tietoa.

Asetusehdotuksen 19 artiklan säännösehdotus mikro-, pien- ja keskisuurten yritysten aseman huomioon ottamisesta ja tämän asetuksen säädösten

täytäntöönpanon tukemisesta ja muista tukimahdollisuuksista on kannatettava ja tarpeellinen.

Suomen Yrittäjät pitää positiivisena sitä, että ehdotettua 20 artiklaa ei sovelleta pk-yrityksiin, sillä pienemmille yrityksille artiklan velvollisuus voisi olla kohtuuton. Samaa periaatetta tulisi soveltaa varsinkin mikro- ja pienyritysten kohdalla aina, kun asetuksella voi potentiaalisesti olla niille kohtuuttoman suuria vaikutuksia. Esimerkiksi 21 ja 23 artiklojen kohdalla huolena on resursseiltaan pienempien yritysten tuotannon ja tuontikaupan kannattavuus.

Suomen Yrittäjät pitää kohtuullisena 20 artiklan 6 kohdassa ehdotettua mahdollisuutta säätää, että 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua kieltoa hävittää myymättömiä kulutustavaroita tai 4 kohdassa tarkoitettua tietojen julkistamisvelvoitetta sovelletaan keskisuuriin yrityksiin, jos on riittävästi näyttöä siitä, että niiden osuus myymättömien kulutustavaroiden hävittämisestä on huomattava.

Sen sijaan mahdollisuus soveltaa kieltoa hävittää myymättömiä kulutustavaroita tai tietojen julkistamisvelvoitetta tulisi ulottaa mikro- ja pienyrityksiin vain siinä tapauksessa, että on jo olemassa konkreettista näyttöä niiden käytöstä 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun myymättömien kulutustavaroiden hävittämistä koskevan kiellon tai 4 kohdassa tarkoitetun tietojen julkistamisvelvoitteen kiertämiseen.

Lisäksi arviot ehdotuksen yrityksiä koskevista taloudellisista vaikutuksista voisivat olla kattavampia ja tarkempia. Kustannuksia on luonnollisesti vaikea tunnistaa ja arvioida tarkasti, mutta jonkinlainen karkea arvio esimerkiksi vaikutusten eroista yrityskokojen välillä olisi aiheellinen. Pk-yritykset on otettu ehdotuksessa kiitettävästi huomioon, mutta arvioidut vaikutukset olisivat todennäköisesti hyvin erilaiset esimerkiksi keskimääräiselle 4 hengen yritykselle ja keskimääräiselle 240 hengen yritykselle.

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom
Ekonomisti